

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 222/2015-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. mája 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Pavlom Michalíkom, Pred Poľom 372/8, Trenčín, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 CoP 1/2015-965 z 21. januára 2015 a postupom, ktorý mu predchádzal, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 17 CoP 1/2015-965 z 21. januára 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a postupom, ktorý mu predchádzal.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa, o návrhu otca na zmenu úpravy styku s maloletým dieťaťom a o návrhu matky na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, ktoré je vedené na Okresnom súde Trenčín (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 32 P 171/2009.

Uznesením č. k. 32 P/171/2009-950 z 27. novembra 2014 (ďalej len „uznesenie okresného súdu o uložení poriadkovej pokuty“) okresný súd uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu v sume 100 €.

Napadnutým uznesením krajský súd potvrdil odvolaním sťažovateľa napadnuté uznesenie okresného súdu o uložení poriadkovej pokuty.

Sťažovateľ je toho názoru, že postupom krajského súdu v označenom konaní a jeho uznesením bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože podľa jeho názoru postup krajského súdu bol „v rozpore s princípom právneho štátu, konkrétne so zásadou právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia“.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že okresný súd v uznesení o uložení poriadkovej pokuty jej uloženie odôvodnil tým, že „otec dieťaťa (sťažovateľ) sa na pojednávanie súdu vytýčené na deň 27. 11. 2014 vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu nedostavil, svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami a tým hrubo sťažil postup konania“.

Táto argumentácia prvostupňového súdu podľa názoru sťažovateľa neobstojí, pretože „sťažovateľ súd pred začatím pojednávania písomne upovedomil o svojej neúčasti na pojednávaní, súd túto skutočnosť konštatoval do zápisnice o pojednávaní a sťažovateľ uviedol aj vážne okolnosti, pre ktoré sa na pojednávaní nezúčastní. Predovšetkým však sťažovateľ tým, že sa neustanovil na súd vôbec hrubo nestažil postup konania. Sudkyňa

Okresného súdu Trenčín pojednávanie vykonala procesný úkon, ktorý by vykonala bez ohľadu na prítomnosť sťažovateľa na pojednávaní a toto odročila s tým, že uznesením nariadila účastníkom konania zúčastniť sa pohovoru u psychológa UPSVaR Trenčín.“.

Argumentácia krajského súdu spočívajúca v tom, že poriadková pokuta bola okresným súdom uložená za splnenia všetkých predpokladov pre takýto postup, podľa sťažovateľa neobstojí, pretože sťažovateľ tým, že sa neustanovil na súd na pojednávanie 27. novembra 2014 ani nemaril uplatnenie základného práva iného účastníka konania, ani hrubo nesťažil postup konania.

Krajský súd preto podľa sťažovateľa rozhodol v rozpore so svojim vlastným tvrdením, že z ústavného hľadiska musí byť poriadková pokuta uložená v súlade so zákonom, musí spočívať na relevantných a dostatočných dôvodoch a rozhodol v rozpore s § 53 ods. 1 OSP.

K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty (čl. 1 ods. 1 ústavy), ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (mutatis mutandis I. US 87/93, II. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99), teda že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované.

Sťažovateľ v súvislosti s citovaným taktiež poukazuje na to, že v predmetnom konaní už minimálne v jednom prípade „*použil postup ako pred pojednávaním dňa 27. 11. 2014*“. Je potom podľa jeho názoru porušením jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď súd neposúdil rovnakým spôsobom obdobné situácie.

Sťažovateľ preto navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajský súd Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 17CoP/I/2015 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Zrušuje sa uznesenie Krajský súd Trenčín zo dňa 21. 01. 2015 č. k. 17CoP/I/2015-965 vec sa vracia v rozsahu zrušenia Krajský súd Trenčín na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia...“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia) orgánu štátu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 27/05).

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). Z týchto

hľadísk ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľa namietajúceho porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (IV. ÚS 115/07). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nie je medzi základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 dohovoru zásadná odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto ich porušenie skúma spoločne.

Z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že krajský súd ním potvrdil uznesenie okresného súdu o uložení poriadkovej pokuty, ktorú tento súd uložil sťažovateľovi v sume 100 €.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia skonštatoval, že *„poriadková pokuta bola okresným súdom uložená za splnenia všetkých predpokladov pre takýto postup. Predpokladom uloženia sankcie v zmysle ust. § 53 O. s. p. použitého okresným súdom je, že ten, komu súd ukladá poriadkovú pokutu, hrubo sťažuje postup konania a to spôsobom uvedeným v zákone. Zákon podmieňuje uloženie poriadkovej pokuty naplnením konkrétnej podoby správania sa osoby, ktorej súd poriadkovú pokutu ukladá a to tým, že táto osoba sa neustanoví na súd, neurobí súdom uložený úkon, neuposlúchne príkaz súdu, ruší poriadok, robí hrubo urážlivé podanie. Z ústavného hľadiska musí byť poriadková pokuta uložená v súlade so zákonom, musí spočívať na relevantných a dostatočných dôvodoch a musí byť*

prítom zachovaný aj primerane vyvážený vzťah medzi použitým prostriedkami. Tieto kritéria okresný súd dodržal. Zo strany otca totiž nedošlo k neúčasti na pojednávaní z akéhokoľvek objektívneho dôvodu, ale otec účasť na pojednávaní jednoducho odmietol, pretože sa nestotožňuje s postupom okresného súdu v konaní. Prítom ale posúdenie správnosti postupu okresného súdu v konaní je možné v zásade dosiahnuť až na základe opravného prostriedku proti rozhodnutiu vo veci samej. Vydanie rozhodnutia vo veci samej však otec sťažuje práve v dôsledku ním vyvolávaných obštrukcií. Tým nielenže marí uplatnenie základných práv ostatných účastníkov konania a hrubo sťažuje postup súdu, ale paradoxne bráni tomu, aby mohli byť vecne posúdené ním neustále vytykané nedostatky konania a postupu okresného súdu. Ako bolo uvedené, ich posúdenie je v zásade možné až v konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu okresného súdu.“.

Ďalej krajský súd uviedol, že „Vo všetkých svojich podaniach otec významnou mierou poukazuje na porušovanie základných práv jeho a maloletého, či už zo strany súdu alebo kolízneho opatrovníka. Prítom sám odmieta jedno zo základných práv, a to účasť na súdnom konaní. Čo je však horšie, takýmto konaním sám základné právo na súdnu ochranu marí ostatným účastníkom. V tom ho nemôže ospravedlniť ani to, že v prebiehajúcom súdnom konaní vidí zásadné nedostatky, pretože ako bolo uvedené, je na ich posúdenie priestor v zásade až po rozhodnutí súdu prvého stupňa.“.

Vzhľadom na uvedené bolo podľa krajského súdu odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu o uložení poriadkovej pokuty vecne správne a preto ho aj potvrdil.

Ústavný súd je toho názoru, že uznesenie krajského súdu je dostatočne odôvodnené a nemožno dospieť k názoru, že by ho bolo potrebné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Sťažovateľ nespochybňuje svoju absenciu na nariadenom pojednávaní, pričom z príloh pripojených k sťažnosti vyplýva, že okresnému súdu predložil v deň uskutočnenia pojednávania podanie označené ako „upovedomenie“, v ktorom „oznámil“ okresnému súdu svoju neúčasť na tomto pojednávaní, ktorú v zásade odôvodnil poukazom

na pochybenia a nedostatky v postupe okresného súdu, ku ktorým dochádza podľa jeho názoru v konaní o návrhu na úpravu styku s maloletým dieťaťom.

Ústavný súd vzhľadom na túto skutočnosť, ako aj na procesný charakter uznesenia o uložení pokuty s odvolaním sa na § 53 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu nemá znaky, ktoré by popierali zmysel práva na súdnu ochranu a mali znaky svojvôle či arbitrárnosti.

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu (ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu) a namietaným porušením (odoprením či odňatím) základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších nárokoch sťažovateľa uplatnených v jeho sťažnosti.

Nad rámec svojho rozhodnutia ústavný súd uvádza, že v danom prípade v súlade s jeho doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 431/2012) vzhľadom na predmet sporu ide o vec nižšej významnosti (o tzv. bagateľnú vec), kde uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku nie je považované za efektívne. Ak potom Občiansky súdny poriadok vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2015